
Les i nr. 11/2023

LES MER OM

Kan fastlegene nok om livmorhalsprøvetaking?

Prøvetaking fra livmorhalsen utgjør en viktig del av fastlegers oppgaver. I 2020 ble det tatt ca. 360 000 slike screeningprøver, hvorav ca. 11 000 ble registrert som uegnede.

Leger i primærhelsetjenesten synes generelt å ha god kunnskap om livmorhalsprøvetaking. Dette kommer frem i en anonym spørreundersøkelse med svar fra vel 1 000 allmennleger. Likevel svarte rundt to tredeler feil på spørsmål om hvor prøven skal tas hos postmenopausale kvinner. Blant legene som benyttet ThinPrep, svarte kun en tredel at de stoppet prøvetakingen hvis det oppsto blødning.

Lederartikkel: Livmorhalsprogrammet i medias søkelys

Kort rapport: Livmorhalsprøvetaking i primærhelsetjenesten

Rekonvalesensplasma mot covid-19

Antallet symptomer og funn hos blodgivere som hadde gjennomgått covid-19, viste ingen sammenheng med antistoffrespons på individnivå. Antistofftesting var avgjørende for fremstilling av effektivt rekonvalesensplasma. Dette viser erfaringer fra pandemiens første faser. Frem til mars 2022 ble 79 covid-19-pasienter ved norske sykehus og sykehjem behandlet med slik plasma som ledd i to observasjonsstudier. Behandlingen ble godt tolerert, men effekten var usikker. Pasienter med immunsvikt syntes å ha best effekt.

Kort rapport: Rekonvalesensplasma mot covid-19 fremstilt fra norske blodgivere

Kort rapport: Covid-19-pasienter behandlet med rekonvalesensplasma

Seneffekter etter behandling av brystkreft

Brystkreft er den vanligste kreftformen blant norske kvinner. Ni av ti vil bli langtidsoverlevende. Men å være kreftfri er ikke det samme som å føle seg frisk. Mange opplever fatigue, kognitiv dysfunksjon, søvnvansker, smerter og frykt for tilbakefall og søker hjelp hos sin fastlege. Fysisk aktivitet og kognitiv atferdsterapi kan ha god effekt mot mange av disse plagene og bør gis sammen med symptomatisk behandling av smerter og søvnforstyrrelser. Strålebehandling mot regionale lymfeknuter gir økt risiko for hypotyreose.

Klinisk oversikt: Seneffekter etter behandling av brystkreft

Publisert: 15. august 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.11.03

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 25. mars 2026.